

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 36

nr. 1

maart 2019

In dit nummer:

**In gesprek
met:
Mevr. Ria
Staring en
haar broer
Bennie
Staring**

**Buffalo's
in het Loo
Gebeurte-
nissen in het
dorp Loo
in april 1945**

**Droostraat,
onbekend?**

**In memoriam
Greetje
Rebholz**

**Verenigings-
nieuws**

www.hkdgl.nl

Beste leden,

Het nieuwe jaar is al weer een maand oud. Dan kun je geen gelukkig Nieuwjaar meer wensen. Toch ben ik zo eigenwijs om voor u allen te hopen dat 2019 een goed jaar mag zijn.

Het jaar 2018 was voor onze vereniging een prima jaar. We hebben de gesprekken met de gemeente over de stimuleringsbijdrage tot tevredenheid afgerond. We zijn weer een aantal vrijwilligers rijker. Onze nieuwe website begint nadrukkelijk vorm te krijgen.

In dit nummer van de Driepas vindt u de stukken voor onze jaarvergadering van 27 maart aanstaande. Daarin kunt u meer lezen over het jaar 2018, zowel wat betreft activiteiten als financiën. We zullen ingaan op geformuleerde beleid. Dit stuk kunt u lezen op onze website. Uitvloeisel van dat nieuwe beleid is een beperkte verhoging van de contributie in de komende jaren. In deze Driepas kunt u een toelichting lezen op deze contributiewijziging.

Naast deze vergaderstukken staan er gelukkig ook een drietal interessante artikelen in ons blad. Tevens is een kort verslag van ons symposium in 't Loo opgenomen. Een afgeladen Dorpsnoot heeft genoten van oude filmbeelden en mooie verhalen over watergeesten.

Ik wens u veel leesplezier en ik begroet u graag op 27 maart.

Piet Bus

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 3,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:
*redactie@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven*

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
P. Bus

Secretaris:
*secretariaat@hkdgl.nl
P. Bus*

Penningmeester:
*E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U*

Lid:
*C. Smits
A. van Beurden*

Secretariaat:
*secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven*

Internet:
www.hkdgl.nl

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €14,00 per jaar; het partner- of gezinslidmaatschap € 5,20 extra per jaar. Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 3,50 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Uitnodiging

Geacht lid,

Het bestuur van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo nodigt u uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering op:

Woensdag 27 maart 2019

aanvang 19.30 uur in de OGtent, zaal "bij Bert", Remigiusplein 9, Duiven

De zaal is open vanaf 19.00 uur.

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststellen notulen jaarvergadering 28 maart 2018.
3. Jaarverslag 2018.
4. Vaststellen financieel verslag 2018 van de penningmeester en verslag van de controlecommissie.
5. (Her)benoeming controlecommissie.
6. Begroting.
7. Bestuurszaken.
 - a. aftredend de heren Scheeres en Bus (beide herkiesbaar)
 - b. voordracht en verkiezing van de heer Dick van Sas als bestuurslid.
8. Wijziging contributieregeling, incl. geleidelijke verhoging
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

PAUZE (20.15-20.45 uur)

lezing (20.45-21.45 uur)

De heer Antoon Berentsen zal ingaan op diverse aspecten van het Liemerse dialect. Hij is voorzitter van de dialectwerkgroep van de Heemkundekring Bergh en publiceert over het onderwerp, o.m. in het dit jaar bij uitgeverij Fagus te verschijnen boek over de cultuur- en natuurgeschiedenis van de Liemers.

Zijn motto met betrekking tot dialect is: "A'j plat könt praote, mo'j 't niet laote".

(Meer info: www.facebook.com/groups/LiemersDialect/ en <http://www.heemkundekringbergh.nl/werkgroepen/dialect/>)

Met vriendelijke groeten,

Piet Bus

In gesprek met: Mevr. Ria Staring en Bennie Staring

Over de jeugd van Ria's vader Gerrit Staring in het pand Woerdstraat 17 en over zijn werkzame leven als landarbeider en huisslachter.

Aanleiding

Ria Staring (geb. 1948) had contact gezocht met de redactie van de Driepas, omdat zij graag wilde vertellen over het harde leven van haar vader als dagloner en landarbeider, die in zijn eigen tijd ook nog een centje bijverdiende als huisslachter. In de extra Driepas van 1995 is ook al eens een verhaal over de oorlogsjaren van Gerrit Staring gepubliceerd.

Ria en Bennie Staring (foto: Fam. Staring)

Ontmoeting

Ik werd hartelijk verwelkomd door Mevr. Ria Staring in haar woning in de Lommerweide in Duiven. Na de thee kwam haar broer Bennie (geb. 1950) terug van een van zijn dagelijkse wandelingen door Duiven en voegde zich bij ons gesprek. Bennie is een bekende verschijning in Duiven. Bij elk evenement in Duiven gaat hij wel een kijkje nemen. Ook verricht hij hier en daar spandiensten, vooral in de kerk.

Opa Piet Staring

Ria's vader Gerrit werd geboren in 1907 in de markante woning Woerdstraat 17 in Duiven.

Gerrit was de zoon van Piet Staring (1859-1938) en van Dien Beursken (1875-1958).

Nog vóór de geboorte van het eerste kind werden Piet en Dien al getroffen door het noodlot. Piet

werkte toentertijd als kuiper in de bierbrouwerij de STAR aan de Rijksweg in Duiven.

Één week voor de geboorte van hun eerste kind was Piet in de kelder van de bierbrouwerij gevallen en kreeg daarbij een biervat op zijn rechterbeen; aan dit ongeval hield hij de rest van zijn leven (nog 38 jaar!) een open been over. Dien verzorgde de wond dagelijks; wijkzusters kwamen nog niet aan de deur.

Voor Dien was dat ongeval een extra slag; het betekende dat zij een tandje moest bijzetten om wat extra geld in het huishoudlaatje te brengen. Zij deed daarom de was van andere gezinnen uit de buurt. En zij was baakster.

Na het eerste kind schonk moeder Dien nog aan negen kinderen het leven.

Over de extra taak als baakster vertelde Oma Dien graag aan Ria's vader: "Bij dag en ontij stond er een aanstaande vader met paard en wagen bij mij voor de deur om mij op te halen om te komen bakeren. Maar voordat ik mijn spullen had gepakt, keerde de aanstaande vader al om en haastte zich met paard en wagen naar zijn barende vrouw terug. Dan kon ik er zelf lopend achteraan gaan."

Dat Piet Staring rond 1935 nog een bezoek aan Lourdes heeft kunnen brengen om voor genezing te bidden, moet financieel een flinke rib uit zijn lijf geweest zijn. Helaas had deze reis geen verlichting gebracht

In 1938 overleed Piet Staring. Toen moeder Dien daarna naar de pastoor ging om een mis te bestellen voor het zielenheil van Piet, sprak de pastoor de gevleugelde woorden; "Als jouw man niet in de hemel komt, dan kom ik er ook niet. Ga naar de bakker en koop een brood voor je kinderen".

Woonhuis Woerdstraat 17 rond het jaar 1990 (foto Fam. Staring)

Ria vertelde meteen nog een anekdote, die haar vader graag vertelde: " Ook in de jaren '40 gehoorzaamden de parochianen braaf de pastoor. Een Duivense jongen had het hart gestolen van een frivool Arnhems meisje. Zo kon het gebeuren, dat dat moderne, stadse bruidje voor het altaar verscheen in een jurkje met tamelijk blote schouders en waarvan nota bene de rok lengte ook nogal kort was. De pastoor kon op deze manier het huwelijk niet inzegenen. Hij stuurde de huishoudster naar de pastorie terug om een omslagdoek te halen voor de bruid. En de pastoor sprak de legendarische woorden tot de bruid: "Wat ge onderaf hebt weggehaald, had ge er bovenaan op moeten zetten" .

Jeugd van Ria's vader Gerrit

Vader Gerrit was van heel jongs af al gewend mee te helpen in het huis en op het bouwlandje achter hun huis; dat bouwland reikte tot aan waar nu de Mariaschool ligt.

Vader Gerrit maakte de Lagere School niet af. Hij moest al jong uit werken om geld in het laatje te brengen. Hij werkte als dagloner en landarbeider bij boeren in de omgeving.

Als dagloner had je maar te doen, wat de baas je opdroeg; gewoon hard werken en lange dagen maken. Zeker in de zomer werd er gewerkt bij daglicht; dus vroeg beginnen en 's avonds nog een paar uurtjes doorgaan.

Gerrits bazen konden hardvochtig zijn. Toen Gerrits vader op sterven lag, werd er een kennis naar de boerderij gestuurd, waar de jonge Gerrit op dat moment aan het werk was. Toen de baas die slechte tijding vernam, vond hij het niet nodig om Gerrit daarvan op de hoogte te brengen en hem vrijaf te geven om afscheid te kunnen nemen van zijn vader.

Toen Gerrit 's avonds thuis kwam, bleek zijn vader gestorven te zijn.

Dit was een gebeurtenis, waar Gerrit later maar met moeite over kon spreken; het was zó pijnlijk.

Gerrit trouwde Tonia Knuvink

Eigenlijk had Gerrit wel een avontuurlijke inborst; hij had een droom. In 1938 vroeg hij vader om naar Nederlands-Indië te mogen emigreren om daar als slager aan het werk te gaan.

Maar toen vader Piet hem zei: " Maar Gerrit, wie moet er voor ons zorgen als wij oud zijn? " , liet Gerrit deze droom varen en besloot toch maar in Duiven te blijven.

Een andere droom was om een zelfstandig keuterboertje te worden; Gerrit was dol op dieren. Ook deze droom kon niet in vervulling gaan, want daarvoor ontbrak het kapitaal.

Gerrit ging op zoek naar een vrouw. In het voorjaar van 1941 kwam hij in het huis van Van Brandenburg een nog vrijgezelle zus van de vrouw des huizes tegen nl. Tonia Knuvink. De vonk sloeg meteen over. Gerrit en Tonia twijfelden niet. Zij waren bestemd voor elkaar, wisten ze zeker. Op dat moment waren ze beiden 33 jaar oud. Ze trouwden binnen drie maanden in juni 1941 en niet omdat het "moest". Ze gingen inwonen in het ouderlijk huis van Gerrit.

Na achttien maanden werd hun eerste kindje geboren. Helaas kwam zij levenloos ter wereld. Later werden er nog drie zonen en een dochter geboren.

Gerrit Staring, ongeveer 30 jaar oud (foto Fam. Staring)

De jaren 1940 – 1945

Hoewel Ria pas na de oorlog geboren werd, zijn Gerrits verhalen over de gebeurtenissen in deze periode haar vaak ter ore gekomen.

Haar ouders woonden dus ook in het grote huis aan de Woerdstraat, weliswaar achter op de deel. In de oorlogjaren woonden er nog meer personen in dat huis.

Er waren Duitse soldaten ingekwartierd; het bleken goede Duitsers. Ze konden dagelijks eten halen in hun eigen Duitse gaarkeuken, wat ze ook deden. Alleen.....ze haalden het eten op en gooiden het meteen in de trog van de varkens van de familie Staring, omdat ze het zelf niet lustten. Ze aten liever wat de pot schafte in huize Staring. Ook brachten de soldaten dagelijks extra melk en meel mee voor de moeder Staring, want hieraan was een groot gebrek. Zo kon moeder toch dagelijks een papje maken voor het oudste zoontje

Er waren ook twee Amsterdamse vrouwen met een joods uiterlijk in hetzelfde huis destijds woonachtig. De Duitsers moeten ervan op de hoogte zijn geweest, want de maaltijden werden altijd samen genuttigd. De ingekwartierde Duitsers hebben deze vrouwen nooit verraden.

Ook in de oorlog slachtte de familie hun eigen vetgemeste varkens illegaal. Het vlees werd in de kelder verstopt en het slachtafval verdween in een kuil onder de grond, zodat er bij razzia's niets te vinden zou zijn. Af en toe werden er twee varkens tegelijk geslacht, waarvan dan één in het geheim om de soldaten op een dwaalspoor te brengen. Het tweede varken werd gewoon onder het stro verstopt.

Gerrits oudste zus was al vroeg getrouwd met een Arnhemse politieagent. Hun zoon – ook werkzaam bij de politie- wist wanneer er een razzia op komst was in Duiven en liet de familie waarschuwen. Zodoende hadden de Amsterdamse vrouwen de kans zich bijtijds te verstoppen.

Het gebeurde weleens, dat er tijdens oorlogschermutselingen een koe geraakt werd, die dan meteen geslacht moest worden. Dan werd Gerrit gevraagd de gewonde koe te slachten en bleef er weer extra vlees over voor de bewoners van de Woerdstraat 17.

Er was zelfs nog eten over voor vrouwen uit Arnhem, die op hongertocht waren in Duiven. Gerrit vertelde: " Ze kwamen slank aangelopen, en gingen zwanger (want het eten werd om hun buik gebonden) weer terug de IJsselbrug over". Sowieso bracht Gerrit regelmatig vlees weg naar mensen, die het hard nodig hadden.

Ook de familie Staring werd gesommeerd te evacueren in het najaar van 1944. Ze kwamen terecht bij een familie in Silvolde. Ze konden niet bij de schoonfamilie terecht, want daar waren al andere geëvacueerden ondergebracht. Toen de familie Staring in mei 1945 in hun woning terugkeerde, was hun huis leeggeplunderd.

Zo goed en zo kwaad als het ging heeft de familie het huis weer op orde gebracht.

Gerrit Staring werd huisslachter

Ondanks dat Gerrit vroeg van de Lagere School werd gehaald, mocht hij wel een opleiding voor huisslachter gaan doen. Een diploma hiervoor heeft hij nooit gehaald. Gerrit: "Het viel op, dat katholieke leerlingen hun diploma nooit behaalden en protestante leerlingen wel". Daarom deed hij maar geen examen.

Als huisslachter kon Gerrit in de koude wintermaanden november, december en januari wat bijverdienen.

In deze maanden stopte hij nog voor dat het donker werd met zijn werk als landarbeider om naar de mensen te gaan, die een varken of koe te slachten hadden.

Om een huisslachter langs te laten komen, was heel gebruikelijk in die tijd. De meeste Duivense gezinnen waren in die tijd zelfvoorzienend. Hij kwam op boerderijen om te slachten, maar vaak hielden" gewone mensen" ook een varken om het afval (aardappelschillen, oud brood en groentefal) op te vreten.

Op weg naar de slacht

Gerrit haalde eerst van huis een paar scherpe messen, die hij die avond tevoren al scherp had geslepen met een staal en zijn eigen grote, staande slijptol thuis. Deze messen vouwde hij in kranten en stopte die in zijn binnenzak. Ria vond het maar niks, ze was altijd bang, dat haar vader een keer zou vallen met die messen in zijn binnenzak. Gelukkig was dat nooit gebeurd. Met zijn eigen kleine worstmachine achterop de bagagedrager, fietste hij zo naar de boer.

Het slachten van een varken

Het slachten van een varken gebeurde altijd volgens een vast ritueel.

Het varken of de koe werd eerst naar de binnenplaats gebracht. Het dier werd niet verdoofd. Men had een andere manier bedacht om het dier een lange doodstrijd te besparen.

Gerrit zette het dier een masker met een lange buis op; met patronen werd het dier door het hoofd geschoten en werd het meteen de keel doorgesneden om het bloed op te vangen.

De boerin had al voor een aantal emmers heet water gezorgd waarmee de varkenshuid kon worden afgeschraapt.

Gerrit bezig met varken slachten achter op een binnenplaats ergens in de Ploenstraat? Gerrit zal ongeveer 50 jaar zijn. (foto Fam. Staring)

Met een paar sterke mannen werd het varken van wel 80 tot 120 kilo op een trapleer gehesen en vastgebonden.

Het beest werd opengesneden en de ingewanden werden eruit gehaald.

De organen werden er als eerste uitgehaald, daarna ook de darmen. De galblaas moest er met zorg uitgehaald worden: als deze per ongeluk kapot werd gestoken, kon het hele varken worden weggegooid.

Jongetjes stonden al op de blaas te wachten. Van de blaas werd een bal gemaakt, waarmee ze konden voetballen. Of ze maakten er een foekepot van, waarmee ze later langs de deuren gingen. Soms werd een varkensblaas voor een lampenkap gebruikt.

De darmen schoonmaken was vies werk. Het stonk enorm. Met kokend water moest de inhoud en het vlies aan de binnenkant met een touwtje of haarspeld afgeschraapt worden.

Het trapleer werd tegen een muur van het achterhuis gezet; zo kon het beest besterven.

Het bloed werd opgevangen in een kannetje om er later bloedworst van te kunnen maken.

Dan moest er eerst gewacht worden op de keurmeester. Pas als hij een blauw stempel op het vlees gezet had, kon het afsnijden de andere dag beginnen.

's Nachts werd er gaas om het dode dier gezet om de honden, katten en vossen op afstand te houden.

En vroor het 's nachts, dan werd het beest in de stal gezet.

Om het varken werd een schoon laken gelegd, want men was bang voor bromvliegen op het vlees.

Vaak kwamen eerst de burens kijken, het zogenaamde "vetpriezen". Ze keken of er genoeg spek op het varken zat. Met een centimeter werd het spek opgemeten. Als er 10 centimeter spek op zat, had de boer heel goed voor het varken gezorgd en kon hij pochen in de buurt. "Buurman, wat heb je een mooi, vet varken", was altijd een mooi compliment.

De andere dag waren de boerin en wat hulpvaardige tantes al vroeg in de weer om voor veel kokend water te zorgen.

Dan kon het afsnijden beginnen. Het afsnijden van een koe en varken gebeurde op dezelfde manier. Het hele beest werd gebruikt.

Als eerste werden de mooiste stukken vlees met zorg afgesneden; de varkenshaasjes waren het mooiste vlees, dan de hammen, zijen, karbo-naden, schouders.

Er werd meteen een mooi stukje vlees gereserveerd voor de pastoor, het hoofd der school en de huisdokter. Pastoors waren altijd goed op de hoogte, als er ergens geslacht werd!!

Met de schone darmen kon daarna het worst maken beginnen.

Dan kon het worst maken beginnen: o.a. verse worst, leverworst, bloedworst, kleine knakworsten. Elke worst had zijn eigen kruidenmengsels.

Zelf worst maken

Ria weet het allemaal nog goed hoe Gerrit zelf worsten maakte; toen ze wat ouder werd, mocht ze haar vader meehelpen.

In het najaar haalde Gerrit bij de slager diverse 500 grams bussen met diverse kruiden, peper, kant en klare kruidenmengsels en zout; zo had hij genoeg voorraad voor het naderende slachteseizoen.

Gerrit wist heel goed hoe hij ieder soort vlees op smaak moest brengen; hij had daar zijn eigen receptuur voor.

De worstmachine bedienen was zwaar werk. En ook een precies werk; wanneer het vlees niet op een bepaalde snelheid uit de machine kwam, konden de darmen knappen. Gerrit had twee worstmachines; met de kleine machine maakte hij verse worst en rookworst. Meestal werd de worstmachine door twee mensen bediend; de één draaide aan de handel, de ander vulde de darmen.

De grote machine was voor de leverworst en bloedworst; want hier pasten bredere opzetstukken op.

Meestal werden de worsten met twee mannen gemaakt: de een draaide aan de molen en de andere zorgde ervoor, dat het vlees mooi in de darmen gedraaid werd.

Voor de verse worst en de rookworst gebruikte Gerrit de schoongemaakte darmen, die hij vulde met het diverse soorten gemalen vlees vermengd met de kruiden.

In de leverworst werden naast veel stukjes lever, kruiden en stukjes spek vermengd. Deze worst werd niet in darmen gestopt, maar in een soort papierachtig velletje.

Bloedworst werd pas de andere dag gemaakt. Het gestolde bloed werd vermengd met kruiden, grof roggemeel, stukjes spek en reuzel als een bal in aan de kook houdend water bereid; kookte het water te hard, viel de bal uit elkaar. Daarna werd het ook door de grote worstmachine geduwd. Niet in darmen, maar ook in een papierachtig velletje. In prulleurworst zat afval, het vlees van o.a. hart en longen; deze worst moest altijd als eerste worden opgegeten.

Hoofdkas werd gemaakt van de kop van het varken zonder de ogen, de tong en de hersenen. In de kookpot zwol de kop helemaal op, wat een akelig gezicht was. Na een dag zachtjes pruttelen, liet het vlees vanzelf los. De varkensoren werden opgebakken en bij de erwtensoep gegeten.

Hoofdkas die aangezuurd werd, werd zure worst; een traktatie bij de boerenkool. Balkenbrij: Van de bouillon, het kookvocht van de kop en blokjes reuzel werd de balkenbrij gemaakt door dit alles weer aan de kook te brengen en er al roerend boekweitmeel met rommelkruid, zout en peper aan toe te voegen tot er een dikke massa ontstond. Die massa werd gestort op een plaat of in een schaal om af te koelen. De gestolde balkenbrij werd in plakken gesneden, die weer gebakken werden in boter.

De staart van het varken werd gepekeld en gedroogd; later werd er soep van gemaakt.

Van de varkenshuid werd zwaardworst gemaakt. Soms werden hart, lever en nieren gewoon gekookt en in weckpotten bewaard. Het vlees werd later als broodbeleg gegeten.

Veel mensen worden nu nog lyrisch over hun lievelings- winterkost: gebakken plakken bloedworst met zuurkool of bij hete bliksem, mmmmm.....

Na afloop was er een vaste traditie: de eerste verse worst werd gebraden en samen met de eigenaar van het varken opgegeten met een stukje brood en een glaasje jonge jenever.

De jonge jenever was nodig om de weeë lucht van bloed uit je neus weg te werken, zegt de traditie. Als je met niet gekruid vlees werkt, is dat misselijkmakend. En er werd altijd gegrapt; "Zonder borrel wil het vlees geen zout ontvangen"

Na gedane arbeid kwam Gerrit thuis met loon en vlees voor zijn eigen gezin.

De hammen, zij en rookworst verdwenen in een spekbak in de kelder. Hierin werd gedurende drie weken het gepekeld vlees met veel zout gelegd. Na drie weken werd het vlees er weer uitgehaald, werd het zout afgespoeld en werd het te drogen gehangen in de kelder.

Daarna werd het vlees in Gerrits eigen rookkast boven klompenkrullen gerookt.

De meeste mensen hadden in die tijd op zolder een spekkast. Een spekkast is een dichte kast (want muizen!) met vliegengaas aan de voorkant voor het doorluchten. Hierin hingen twee lagen vlees.

In de grote kelder onder het huis werden weckflessen met gepekeld (draadjes)vlees bewaard bij de andere etenswaren; een grote Keulse pot met zuurkool, veel weckflessen met groenten.

De hammen en schenkel werden aan de zolderbalken uitgedroogd en gehangen.

Ria vertelde: "We hadden altijd genoeg vlees in de kelder en later in de diepvrieskist. We aten elke dag vlees."

En Gerrits lievelingskostje? Een boterham met alleen spek (dus zonder vlees!) en daarover mosterd. Heerlijk smullen was dat !!

De kleine worstmachine met onderdelen bewaren Ria en Bennie als dierbare herinnering (foto Fam. Staring)

Zusterklooster

Ria herinnert zich nog een anekdote. Vroeger stond op de plek waar nu de parkeerplaats voor de bieb is, een nonnenklooster.

Ook daar werd Gerrit gevraagd om af en toe een koe te slachten. Één keer is het misgegaan. Gerrit had een koe geslacht en ging de andere dag zoals gewoonlijk terug om te gaan afsnijden.

Tot zijn verbazing werd het door de nonnen absoluut verboden om dat te doen, want het was een speciale dag met strenge leefregels ! Gerrit moest de andere dag maar terugkomen.; de nonnen wilden geen andere slager om het werk later te laten afmaken. Al protesteerde Gerrit door te zeggen dat het vlees dan al bedorven zou zijn, hij moest maar weer huiswaarts gaan.

Ria kan zich niet voorstellen, dat haar vader de andere dag is teruggedaan, daar was hij teveel vakman voor.....En of een andere slager het werk heeft afgemaakt???? Dat herinnert Ria zich niet precies meer.

Gerrit was maatschappelijk betrokken

Uit het bovenstaande blijkt al, dat Gerrit een goed hart had.

Hij is veertig jaar bloeddonor geweest. Gerrit: " Ik kan nu mijn bloed geven, maar als ik doodga, mogen ze de rest van mij hebben, maar dan zal alles wel versleten zijn".

DATA VAN BLOEDAFGIFTEN		KEURINGSDATA	
1. <u>4-4-51</u>	9. <u>14-11-57</u>	1. <u>2-4-60</u>	9. <u>2-6-61</u>
2. <u>11-10-51</u>	10. <u>7-11-57</u>	2. <u>20-4-61</u>	10. <u>20-7-61</u>
3. <u>6-5-52</u>	11. <u>14-11-57</u>	3. <u>21-6-61</u>	11. <u>21-8-61</u>
4. <u>14-2-54</u>	12. <u>29-8-62</u>	4. <u>6-5-62</u>	12. <u>12-3-68</u>
5. <u>6-12-54</u>	13. <u>9-11-62</u>	5. <u>14-1-64</u>	13. <u>17-2-65</u>
6. <u>1-8-55</u>	14. <u>22-6-63</u> ^{MSUOL}	6. <u>14-4-64</u>	14. _____
7. <u>14-1-57</u>	15. _____	7. <u>2-11-64</u>	15. _____
8. <u>20-5-57</u>	16. _____	8. <u>14-7-66</u>	16. _____

N.B. Meldt aan de administratie direct de wijzigingen in woon- en werkadres en telefoon no. en wanneer gij tijdelijk niet beschikbaar zijt als donor!

Bloeddonor kaart Gerrit Staring jaren 50.(Foto Fam. Staring)

Gerrit heeft samen met o.a. Leo Kok, Willem Evers en Toon Rutten in 1948 de buurtvereniging DE WOERD opgericht. Gerrit destijds: "Behalve de jaarlijkse kermis, gebeurt er niks in het dorp Er moet meer gevierd worden". DE WOERD organiseerde toen een jaarlijkse feestavond en er werden vanaf 1964 dagreisjes georganiseerd. Per paar werd er 1 gulden per week gespaard, waarvan de uitjes betaald konden worden. Onlangs vierde de buurtvereniging DE WOERD haar 70 jarig jubileum.

Buurtvereniging De Woerd opgericht Huishoudelijk reglement 1948 (foto Fam. Staring)

Gerrit in loondienst

Het laatste tiental werkzame jaren is Gerrit in vaste loondienst geweest. o.a. op de proefboerderij van Jan Nijenhuis in het Duivense Broek. Ook heeft hij nog bij twee slagerijen gewerkt.

Gerrit was nog thuislachter zolang door de regering was toegestaan. In het jaar 1987 werd het thuis slachten verboden; dat wil zeggen het doden van dieren. Afsnijden mag tot aan de dag van vandaag nog steeds.

Thuis grote stukken vlees klein snijden en bewerken heeft hij tot een paar jaar voor zijn dood nog gedaan.

Gerrit Staring als werknemer bij een slagerij omstreeks 1960 (foto Fam. Staring)

Laatste dagen van Gerrit

Gerrit had zijn eigen opvatting over doodgaan. Hij zei altijd: " De meeste mensen gaan dood terwijl ze 's nachts in bed liggen te slapen". Gerrit ging daarom altijd laat naar bed en kwam er 's morgens weer vroeg uit.

In zijn laatste levensdagen ging Gerrit zoals gewoonlijk elke dag een borreltje halen in het café van Hugen.

Gerrit was al een paar dagen niet lekker. Op het laatste moment ging hij naast zijn vrouw zitten. Zo is hij zittend in zijn stoel naast zijn Tonia

gestorven. Ria en Bennie ervaren dit laatste beeld van hun ouders als een mooie herinnering. Na het overlijden van Tonia in 1994 heeft de familie Staring het huis verkocht. Het pand is mooi gerenoveerd en het is nog steeds als woonhuis in gebruik.

Ria en Bennie koesteren hun dierbare herinneringen aan hun vader Gerrit en aan hun ouderlijk huis op de Woerdstraat 17.

Het leven van Ria en Bennie nu

Ria en Bennie hebben een gezamenlijke woning. Ze ontvangen nu hun AOW en vullen hun dagen met bezigheden, die ze graag doen.

Ze waarderen het, wanneer oudere Duivenaren herinneringen over hun vader nog ter sprake brengen,

Ria heeft een vaste gewoonte. Ze koopt het vlees altijd bij een echte slager, want ze proeft duidelijk het verschil in kwaliteit. Enze eet niet elke dag vlees, omdat ze ook haar bijdrage aan een goed milieu wilt leveren.

Enne de varkens hebben heden ten dage meer vlees en minder vet op de botten, omdat de consument daarom vraagt.

Zulk zwaar lichamelijk werk dat vroeger werd verricht, vereiste veel calorieën, dus vet eten.

Gerrit Staring met echtgenote aan het worst maken omstreeks 1990 (Foto Fam. Staring)

Agnes van Beurden, Duiven

Nadat de slag om Arnhem in september 1944 was verloren kwam de oorlog voor de gemeente Duiven steeds dichterbij. Het gebied rond Loo kwam regelmatig onder artillerievuur vanuit de Betuwe te liggen. Door de Ortskommandant Hauptmann Riebenzam uit Zevenaar werd voor het dorp Loo op 27 september het bevel gegeven het dorp te evacueren. Veel gezinnen in Loo hebben familie in Groessen en Duiven en vertrokken daar naar toe. Dit zou echter van korte duur zijn want op 15 november 1944 kwam het bericht binnen dat Duiven en Groessen geëvacueerd moesten worden. De evacuatie-commissie begon direct met de voorbereidingen en op 18 november werd Duiven en een gedeelte van Groessen geëvacueerd. De rest van Groessen volgde de volgende dag. In de periode tot aan de bevrijding in 1945 kwamen veel boeren terug op hun boerderij in Loo om nog hun land te bewerken en vooral om voedsel van het land mee te nemen.

Generaal H.D.C. Crerar, commandant van het Canadese 1e Leger, op 31 maart 1945 in gesprek met generaal-majoor A.B. Matthew, commandant Canadese 2e infanterie divisie, op het hoofdkwartier in Millingen, Duitsland. (National Archive Canada, PA159625)

Wat was in het voorjaar van 1945 de militaire situatie?

Op 8 februari 1945 startte het 2de Canadese legerkorps, samen met het 30ste Britse legerkorps, vanuit Nijmegen door het Reichswald, het offensief, met de codenaam 'Veritable', in de richting van de Rijn in Duitsland. De laatste Duitse tegenstand op de linker Rijnsoever werd op 10 maart gebroken en de voorbereidingen voor de oversteek over de Rijn bij Wezel begonnen direct. Onder de codenaam 'Plunder' begon op 23 maart deze operatie en een dag later was er een bruggenhoofd tussen Rheinberg en Rees gevormd. Bij deze operaties waren de speciale eenheden van de 79ste Armoured Division van wezenlijk belang. Met hun amfibische voertuigen werden de troepen de Rijn overgezet.

Op 27 maart werd door de 3de Canadese infanterie divisie Emmerich aangevallen. Na hevige gevechten werd deze zwaar beschadigde stad veroverd. Op 1 april lag er een tijdelijke brug over de Rijn bij Emmerich. De bevrijding van Nederland stond voor de deur.

In de maand februari 1945 werd het 1ste Canadese legerkorps vanuit Italië naar Nederland overgeplaatst. De 49ste Britse infanterie divisie (Polar Bears) kwam op 15 maart onder bevel van het 1e Canadese legerkorps. De 49ste Britse infanterie divisie lag al vanaf november 1944 in de Betuwe. De opdracht van het 1ste Canadese legerkorps was om het oostelijk deel van de Betuwe en daarna de Veluwe van Duitsers te zuiveren, terwijl het 2de Canadese legerkorps

vanuit Duitsland naar het noorden zou trekken. De 49ste Britse infanterie divisie kreeg de opdracht om het oostelijk deel van de Betuwe en de 5de Canadese pantserdivisie, ook onderdeel 1ste Canadese legerkorps, het westelijk deel tot de lijn Randwijk, Zetten en Andelst te zuiveren. Onder de Codenaam operatie 'Destroyer' werd deze operatie op 2 april 1945 opgestart en de volgende dag al was het oostelijk deel van de Betuwe bevrijd. Nu volgde een periode dat er meerdere verkenningstochten werden uitgevoerd om de vijandelijk posities te bepalen. Zo werd in de nacht van 3 op 4 april een patrouille vanuit Huissen van het Gloucester regiment, onderdeel van de 49ste Britse infanterie divisie, per landingsboot naar 'de Spit' (de Pley) gemaakt. Er ontstond een vuurgevecht met de Duitsers, en hierbij vielen er twee gewonden bij de Engelsen. Later is er naar de aanlegplaats van het Westervoortse veer gevaren om van daaruit de AKU te observeren. Bij de terugtocht naar Huissen werden ze vanaf 'de Spit' onder vuur genomen.

Tegelijk met de operatie van de 49ste Britse infanterie divisie in de Betuwe moest de 3de Canadese infanterie divisie vanuit Emmerich via Elten het noordelijk gedeelte van de Rijn tot aan Westervoort van Duitsers zuiveren. Na een wat moeilijke start bij Elten, marcheerde men via 's Heerenberg naar Wehl. Men trok verder op, richting Laag-Keppel, maar men had Zevenaar en Westervoort nog niet veroverd. De 'Royal Winnipeg Rifles', onderdeel van de 3e Canadese infanterie divisie, kreeg de opdracht om Zevenaar

4/1305 21 NOV 44 F/36//CA469, CA498 - 7600

3114

Luchtfoto van Westervoort, genomen op 21 november 1944. De oversteek plaats voor de Buffalo's lag tussen de brug en de

veer stoep. Ook rechts van de brug hebben een aantal oversteeken plaats gevonden.

te bevrijden en dit gebeurde op 2 april 1945. Dit Canadese regiment stuurde een patrouille van drie man naar Westervoort waar ze een Britse verkenningspatrouille ontmoette, die vanuit Huissen opereerden. Zo werd de Liemers gezuiverd van de bezetters.

Op 28 maart gaf veldmaarschalk Montgomery bevel aan het 1ste Canadese legerkorps om het midden en het westen van Nederland te bevrijden. Er moesten twee bruggenhoofden gevormd worden, het ene bij Apeldoorn en het andere bij Arnhem. De operatie voor de vorming van het bruggenhoofd bij Arnhem kreeg de naam 'Anger'. Er werd besloten om de aanval via Westervoort in te zetten, net zo als 5 jaar eerder de Duitsers hadden gedaan. Langzaam maar zeker begon het gebied tussen Zevenaar en Westervoort vol te stromen met geallieerde troepen en materieel.

Kenneth West

Ken West was een soldaat/radiotelegrafist bij het 11de bataljon Royal Scots Fusiliers, onderdeel van de 49st Britse infanterie divisie. Dit bataljon was sinds november 1944 in de Betuwe gelegerd.

Kenneth West (foto K. West)

Ken was ingedeeld bij de hoofdkwartier compagnie en beschreef hoe hij in Duiven aan de IJsseldijk terecht kwam:

We kregen orders om op de Sherman tanks plaats te nemen en we reden door Haalderen naar Doornenburg. Hier klommen we van de tanks af en zagen wat de Canadese genie in enkele dagen had bereikt. Voor ons lag een Bailey brug over de Rijn. Er stonden alle soorten van voertuigen, jeeps, vrachtwagens, bren carriers en zelfs Sherman tanks gereed om over te steken. Ik reed mee in de bren carrier van onze hoofdkwartier compagnie. We reden heel langzaam, maar de brug slingerde naar mijn gevoel alarmerend maar gelukkig kwamen we zonder problemen aan de overkant. Deze oversteek over de rivier was wel een anticlimax. We dachten de rivier over te steken zoals bij D-Day, een frontale aanval vanuit een landingsvaartuig met de bajonet op het geweer. Wegwijzers gaven aan dat we in Pannerden waren en nadat we door Zevenaar en Duiven waren getrokken betrok ons verbindingshoofdkwartier een boerderij langs de IJssel bij de snelweg in aanbouw.

De 49ste Britse infanterie divisie kreeg de opdracht om bij Westervoort de aanval op Arnhem in te zetten. Om de IJssel over te steken gebruikten ze de amfibische voertuigen van de 79ste Armoured Division.

Korporaal George Jones.

George Jones

Eén van de commandanten van zo'n amfibisch voertuig, een 'Buffalo', was korporaal G.T. Jones. Hij beschreef zijn belevenissen als volgt:
Nadat we op 30 maart 1945 de overtocht over de Rijn in Duitsland hadden volbracht, wachtten we

in de plaats Xanten op de volgende actie. Ik kreeg een nieuwe 'Buffalo', die ik 's middags al op een dieplader moest rijden. Rond middernacht vertrokken wij en kwamen ergens in de buurt van Nijmegen terecht. In de ochtend van 1 april, eerste Paasdag, verspreidden we onze voertuigen in een bebost gebied. Het was guur weer. Ik had eigenlijk gehoopt dat de zon zou schijnen want ik moest mijn kleren nog wassen. Nadat ik wat aardappels, uien en een vet stuk spek geregeld had, maakte ik een maaltijd voor mijzelf en de bemanning van de 'Buffalo' klaar.

De commandant van het 11de bataljon Royal Tank Regiment (11de bataljon RTR) , luitenant-kolonel S.J. Howard Jones, hield op 2 april een vergadering met de commandanten van alle eskadrons over de toekomstige operaties, waarbij de 79ste Armoured Division te hulp geroepen zou kunnen worden. Bij operatie 'Destroyer' moesten een aantal eskadrons de 49st Britse infanterie divisie (Polar Bear) ondersteunen.

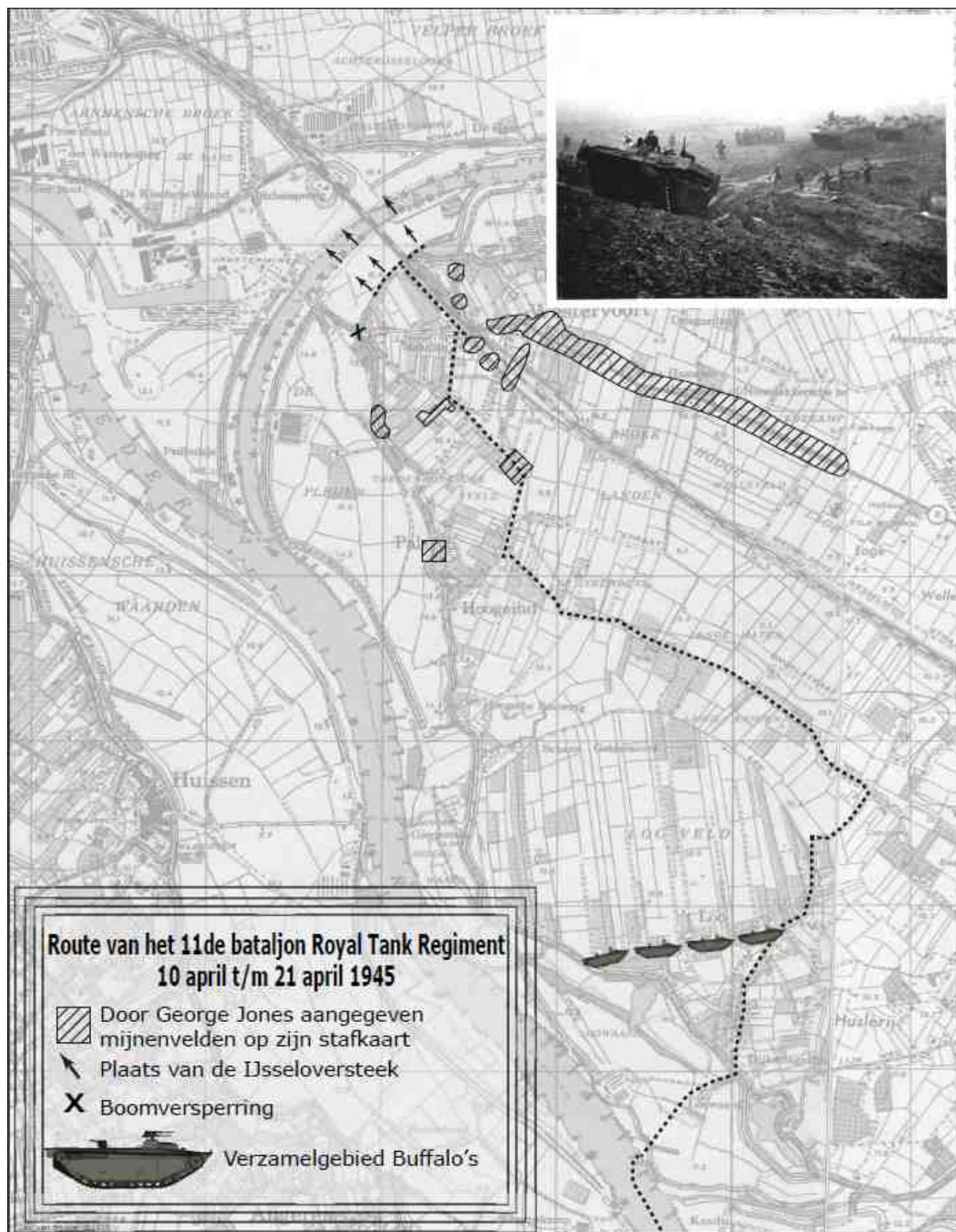
Ondertussen werd op 3 april op het hoofdkwartier van het 11de bataljon RTR nog uitgebreid gesproken over de te verwachten operatie. Majoor S.G. March, de plaatsvervangende commandant van het bataljon, vertrok naar Elst in de Betuwe, om dat gebied te verkennen. Voor het vervoer van de 'Buffalo's' werden diepladers gebruikt. De diepladers arriveerden en het 'B' eskadron begon

Een Diamond T 981 Tank Transporter is van de weg af gegleden. (The Tank Museum, Dorset, 3784/B-5).

direct met het laden van de 'Buffalo's'. Om 18.00 uur kwam het bericht dat de eenheden in de nacht van 3 op 4 april vanuit Nijmegen moesten vertrekken in de richting van Elst.

Korporaal Jones was ingedeeld bij het 'A' eskadron en kreeg om 15.00 uur bericht dat hij moest gaan laden.

De diepladers kwamen echter pas in de avond aan. Dat betekende dat we onder slechte omstandigheden moesten laden. In het donker en met veel wind en regen. Daarbij kwam nog dat de 'Buffalo's' achteruit op de diepladers gereden moesten worden en dat de rupsbanden tien inches breder waren dan de aanhanger van de vrachtwagen. Nadat het laden gelukt was, vertrokken we om 00.30 uur 's nachts. Om 06.00 uur kwamen we aan in Elst, maar we moesten nog een uur wachten voor we de voertuigen mochten afladen. We parkeerden de 'Buffalo's' tussen de kapotte huizen. Zo nu en dan werden we door de vijand beschoten en over ons hoofd vlogen de granaten van de eigen artillerie, gelukkig zonder schade aan te richten. Onderweg naar Elst zijn helaas twee diepladers met 'Buffalo' omgeslagen, niemand werd gewond.

In oktober 1944 moet ook de heer G.A. van Sadelhoff van de Loowaard evacueren.

We vertrokken naar kennissen die in Nieuw Dijk woonden. Hier maakten we de bevrijding door de Canadezen mee. Het zal 3 of 4 april geweest zijn dat we weer richting Loowaard gingen. We vertrokken met paard en wagen via Zevenaar over Groessen naar Loo. Onderweg zagen we veel dode koeien maar verder kwamen we niemand tegen. Het leek een soort niemandsland, maar toch waren we erg bang, want de Duitsers konden nog overal zitten. We waren tenslotte op door de Duitsers verboden grondgebied.

Nadat op 4 april het 'A' en 'B' eskadron van het 11de bataljon RTR in Elst waren gearriveerd, werd direct begonnen met oefenen voor de aanval op Arnhem. De infanteristen van de 147ste Britse infanterie brigade kregen een opleiding in het laden van de 'Buffalo's'. Deze oefeningen gingen de volgende dag door. Voor de komende actie werd door majoor March het terrein waar het laden van de voertuigen moest plaatsvinden verkend. Om 14.00 uur had majoor March een geschikte plaats tussen Driel en de spoorbrug naar Oosterbeek gevonden. Doordat het zo hard regende, moest korporaal Jones met zijn eenheid terugkeren.

We waren klaar om in actie te komen en we vertrokken samen met het 'B' eskadron naar de landingsplaats. We kregen opdracht om terug te keren. Ik kreeg te horen dat de lading die ik moest vervoeren bij de aanval bestond uit 5 ton vloeistof voor een vlammenwerper. We hadden een redelijk rustige nacht en de volgende dag moesten we ons gereed houden om binnen 10 minuten in actie te kunnen komen.

De heer Goris uit de Loostraat 40 te Loo had zijn toevlucht gezocht bij familie in Didam.

Nadat op 2 april Didam en Zevenaar door de Canadezen bevrijd waren gingen we op de dinsdag of woensdag vanuit Didam richting Loo. Toen wij hier aankwamen, bleek de rabarber nog op tafel te staan, de Duitsers hadden overhaast de benen genomen. De scheurkalender hing nog op 1 april 1945. We bleven enkele dagen op de boerderij totdat we Theet Bouman, die van de Binnenlandse Strijdkrachten was, tegen kwamen. Van hem moesten we Loo weer verlaten. Dat hebben we gedaan, maar een dag later waren we weer terug. Toen kwamen ook de eerste Engelse soldaten in de Loostraat aan. Wat ons opviel was dat de Engelse officieren vriendelijker tegen de soldaten waren dan de Duitsers, die snauwden elkaar alleen maar af. In de bongerd achter de boerderij werden schijnwerpers geplaatst. De vrachtwagens werden in de schuren gezet of gecamoufleerd met netten.

Verzamelgebied Loo

Alle commandanten van het 11de bataljon RTR moesten op de 7de april om 14.00 uur op het hoofdkwartier van de 147ste Britse infanterie brigade komen. Hier werd de planning voor operatie 'Anger' besproken. Om 18.00 uur kwam echter het bericht dat het huidige plan was afgelast.

De aanval op Arnhem moest nu vanuit Westervoort plaats vinden. Tevens kreeg de 56ste Britse infanterie brigade, in plaats van de 147ste Britse infanterie brigade, de opdracht als eerste de aanval uit te voeren. Deze aanval was gepland op 8 april. Er werden nu direct verkenningen in dit gebied uitgevoerd. De commandant van het 'A' eskadron, majoor T.R. Newton-Dunn, en zijn chauffeur, soldaat J. Wood raakten bij deze verkenningen gewond. Ze moesten afgevoerd worden naar het ziekenhuis. Hun verkenningswagen was op een mijn gereden en totaal vernield.

Deze envelop, die gericht is aan de commandant van het 11th Battalion Royal Tank Regiment, Major S.G. March, is tijdens werkzaamheden onder de vloer van de pastorie in Loo in 1996 gevonden.

Er werden direct twee 'Buffalo's' van 'A' eskadron ingezet bij het veer in Pannerden, om voor de officieren van de 49ste Britse infanterie divisie een veerdienst te onderhouden. Nadat de commandant van de 11de bataljon RTR, luitenant-kolonel S.J. Howard Jones, met de commandant van de 49ste Britse infanterie divisie terugkwam van een verkenningstocht, werd het plan voor operatie 'Anger' aan de officieren bekend gemaakt. De volgende morgen werd door majoor S.G. March een verkenningstocht gemaakt naar het verzamelgebied in Loo. Deze tocht was succesvol zodat om 18.00 uur de instructies voor het vertrek gegeven konden worden. De 'Buffalo's' moesten op eigen kracht van Elst naar Pannerden rijden, om vandaar naar Loo te varen.

Voor korporaal Jones waren het een paar rustige dagen:

Op 7 april hoorden we dat de operatie 24 uur uitgesteld werd. Men had wat problemen met de zuivering van de route in verband met de grote hoeveelheid mijnen. De volgende dag was het zondag en we gingen naar de zwaar beschadigde kerk in Elst voor de ochtendmis. Weer kregen we te horen dat de operatie uitgesteld was. We waren vandaag heel blij want we kregen een andere lading. Vloeistof voor vlammenwerpers brandt te makkelijk !! De rest van de dag hebben we onderhoudswerkzaamheden aan het voertuig gepleegd voor de volgende onvermijdelijke tocht.

In de middag van de 10de april vertrokken de 'Buffalo's' naar hun nieuwe bestemming in Loo. Als eerste vertrok de plaatsvervangend commandant majoor March en daarna het 'A' eskadron. De tocht van Elst naar Loo duurde 5 uur. Er was nogal wat oponthoud bij de drijvende brug bij Pannerden vanwege het grote aanbod van verkeer dat vanuit de Betuwe allemaal de Liemers in moest. Om 18.00 uur vertrokken de 'Buffalo's' vanaf Pannerden en om 23.30 uur werd aan de commandant gemeld dat de verplaatsing succesvol verlopen was.

Korporaal Jones schreef over deze tocht het volgende:

De weg naar de rivier bij Pannerden was van mijnen gezuiverd. We vertrokken vandaag om 17.30 uur naar Loo. Deze keer gingen we niet op

De Buffalo van George Jones met links op de foto zijn chauffeur Jim Pearson. De herkenningstekens zijn voor A eskadron een driehoek, het nummer 7 en de letter D. De bemanning heeft de Buffalo de naam 'Sparrow' gegeven. (foto G. Jones)

diepladers, maar om een onbekende reden op eigen kracht. We reden steeds zoveel mogelijk boven op de dijk. Het is best mogelijk dat door overstromingen de dijk de enige goede weg was. Maar om boven op een dijk te rijden, waar we tegen de lucht afstaken, was voor ons raar idee. Om 22.00 uur kwamen in Loo aan en gingen direct slapen. De volgende dag bleek dat we geparkeerd stonden in een boomgaard. Ik kon me 's avonds uitgebreid wassen. Daarvoor moesten we een blik, waar eten in gezeten had, met water vullen en dit boven een benzinevuur verwarmen. Dan vlug uitkleden onder een appelboom en het water over me heen gooien en dan wassen.

De uiterwaarden bij de Loowaard in Loo.

De heer van Sadelhoff zag in de avond van de 10de april de 'Buffalo's' aankomen.

In de avond hoorden we een oorverdovend lawaai, waarop we naar buiten gingen. Vanuit het water zagen we door de uiterwaarden heen grote amfibievoertuigen komen rijden, Ze reden langs de boerderij in de richting van de dijk. Doordat het donker was en de voertuigen geen verlichting hadden, zagen de soldaten niet dat de weg naar de dijk tamelijk stijl omhoog liep. Wanneer ze de dijk probeerden op te rijden dan sloeg de motor af. Opnieuw werd dan de motor gestart wat een hels kabaal veroorzaakte en vanuit de uitlaat zag je dan vuur komen. De hele avond bleven er voertuigen langs komen. Boven op de dijk moesten de voertuigen draaien in de richting van het dorp en door de rupsbanden was wel 1 meter van de weg af gesleten. Aan de rupsbanden zaten een soort schoepen die diepe sporen achter lieten, zo zijn de sporen in de uiterwaarden nog jaren na de oorlog te zien geweest. Via de Husselarijstraat gingen de 'Buffalo's' naar de Loostraat, waar ze onder de bomen in de bongerds geparkeerd werden.

De heer Goris zag op de 11 april 's morgens bij hem achter in de bongerd, grote amfibievoertuigen, staan.

In de nacht van 10 op 11 april waren deze voertuigen gearriveerd. Ze stonden opgesteld vanaf de boerderij 'Doekenstadt' (Loostraat 60) tot aan de 'Koksplaats' (Loostraat 22). De 'Buffalo's' die tussen de bomen stonden waren allen gecamoufleerd. De soldaten leefden in grote tenten, die achter de boerderijen stonden opgesteld. Ook verbleven er soldaten in het schuttersgebouw. Wij hadden, toen we terugkwamen, een paar kippen meegebracht en deze in een hok opgesloten. Voor alle zekerheid hadden we er een slot opgedaan, want anders zouden ze misschien gestolen worden. Deze kippen waren goed aan de leg en zo gauw we een ei uit het hok haalden, kwamen de Engelse soldaten die dit wilden ruilen tegen sigaretten of andere zaken. De soldaten hadden geen verse levensmiddelen bij zich. Alles zat in blik. Wanneer ze eieren bemachtigd hadden, maakten ze een kuiltje in de grond, gooiden er wat benzine in, haalden een blik spek uit hun voorraad en begonnen direct eieren met spek te bakken. In café Berentsen was een soort hoofdkwartier gevestigd. Er liep steeds een officier met een stokje onder zijn arm in en uit. Hier was ook een Rode Kruis post gevestigd.

De heer van Sadelhoff zag vanuit zijn huis de volgende dag een paar 'Buffalo's' uit het dorp terug komen.

Via dezelfde weg als ze de vorige avond vertrokken waren, kwamen er een paar voertuigen terug. Ze reden de Rijn in, en op een gegeven moment sloeg de motor van een van de 'Buffalo's' af en begon weg te drijven. Er werd door de soldaten in het voertuig hevig tegen de anderen geschreeuwd, waarop een andere 'Buffalo' de achtervolging inzette. Er werd een kabel aan het voertuig bevestigd en het werd naar de kant getrokken. Dit voorval vond plaats tussen de 'Loowaard' en de 'Middelwaard'.

De aanval op Arnhem

Op 12 april 1945 ziet de heer Goris de 'Buffalo's' uit Loo vertrekken via de bongerds achter de boerderijen naar het Kerkepad achter de kerk en dan richting Westervoort. Als eerste vertrok het tactische hoofdkwartier en daarna de eskadrons. Op de verzamelplaats in Westervoort hadden ze al direct last van vijandelijk vuur, de waterwagen van het 'A' eskadron werd getroffen door een 88 mm granaat waarbij sergeant Turner en korporaal Danson gewond raakten.

Soldaten van de 49ste (Polar Bear) Britse infanterie divisie lopen langs de Rijksweg in de richting Westervoort. (National Archive Canada, PA132188).

De aanval over de IJssel werd ingezet door de 56ste Britse infanterie brigade, met als speerpunt het 2de bataljon van het Gloucestershire regiment. De B compagnie zou met stormboten oostelijk van de IJsselbrug oversteken. Met landingsvaartuigen landde D compagnie bij de boerderij 'de Pley' en A en C compagnie moesten met 'Buffalo's' van het 'C' eskadron van het 11de bataljon RTR overgezet worden. Dit laatste had

echter nogal wat voeten in aarde. De Britse genie zou drie gaten in de dijk blazen. Om 22.30 uur wanneer de springladingen tot ontploffing zouden worden gebracht, bleken deze echter te weigeren. De lonten waren door beschietingen beschadigd. Het 'C' eskadron begon voorbereidingen te treffen om de 'Buffalo's' over de dijk heen te rijden. Bij de verkenningstocht om de juiste plaats voor deze actie te vinden werd kapitein A.M. Dunn zwaar gewond door een mortiergranaat. Om 22.50 uur lukte het, na meerdere mislukte pogingen, om twee onbeladen 'Buffalo's' over de dijk te krijgen. Direct werd met het laden van de troepen begonnen en om 23.15 uur konden de A en C compagnie van het Gloucestershire regiment zonder problemen aan de overkant gezet worden. Ondertussen probeerde een gepantserde bulldozer van de genie gaten in de dijk te maken. Echter met weinig succes; hij kwam in de klei vast te zitten. Ook enkele 'Buffalo's' kwamen in de klei vast te zitten. Nadat een alternatieve route gevonden was om de dijk te beklimmen kwamen er meer voertuigen in de uiterwaarden. Er was weinig tegenstand maar in het gebied waar de 'Buffalo's' geladen werden, had men nogal last van beschietingen, waarschijnlijk van een 1,5cm kanon dat in de buurt van Roozendaal stond opgesteld.

Een jeep op het kruispunt van de Rijksweg en de Ploenstraat in Duiven. (National Archive Canada, PA132190)

Toen Jones aankwam in het gebied van Westervoort moest hij uren wachten. Voor dat de aanval begon was het belangrijk om de dijk te verlagen. Ten eerste, om de voertuigen ongezien over de dijk te krijgen. Ten tweede, om de voertuigen niet te steil te laten klimmen, want elke 'Buffalo's' heeft een lading van ongeveer 5 ton. De pogingen van de genie om gaten in de dijk te maken waren helaas niet erg succesvol, en sommige 'Buffalo's' probeerden leeg over de dijk te komen om daarna weer de troepen te laden aan

de rivier zijde van de dijk. Dat dit een tijd verslindende en erg onpraktische methode was, was duidelijk. Temeer daar steeds meer troepen met hun materiaal zich verzamelden in Westervoort en de soldaten geen idee hadden wat de oorzaak van de vertraging was. Om 20.45 uur zagen we een aanval van Typhoons met raketten op het fort Westervoort. De 'Buffalo's' werden geladen en ik had deze keer een ambulance jeep met bemanning. Dat is een stuk veiliger dan vloeistof voor een vlammenwerper. Zo stonden de 'Buffalo's' in een lange rij te wachten, terwijl we allang aan de overkant hadden moeten zijn. Al deze tijd hadden we last van Duitse artillerie beschietingen.

Het Gloucestershire regiment die oostelijk van de brug over de IJssel bij de steenfabriek waren geland hadden veel last van door de Duitser gelegde mijnen (Schumine). Hierdoor had men twee doden en dertig gewonden te betreuren. Op 13 april om 02.50 uur begon het 'B' eskadron met het overzetten van de troepen van het 2de bataljon South Wales Borderers. De eerste problemen waren voorbij maar de 'Buffalo's' moesten wel over de dijk heen klimmen. Het 'A' eskadron begon om 05.00 uur met het overzetten van het 2de bataljon Essex regiment.

Na een nacht wachten kon korporaal Jones eindelijk in actie komen.

Nadat we ons de hele nacht hadden afgevraagd wat er nou eigenlijk aan de hand was, vertrokken we om 04.10 uur in plaats van om 02.00 uur. Het was al licht aan het worden zodat wij en de wachtende infanterie voor de Duitsers een goed doelwit waren. We staken de IJssel over en kwamen in een kleine gebied aan dat van mijnen gezuiverd was. Tot onze stomme verbazing ontdekten we dat we "te vroeg" waren. De Beachmaster (een soort verkeersagent die de volgorde van binnenkomst moet regelen) stuurde ons met vier 'Buffalo's' terug het water in, we moesten wachten, ook al hadden andere 'Buffalo's' erg veel moeite aan land te komen. Uiteindelijk kregen we het signaal dat we aan land mochten komen. Wij waren erg boos over zijn beslissing dat we hadden moeten wachten, omdat dat extra risico meebracht niet alleen voor ons maar ook voor de troepen die we vervoerden. We hebben achteraf hierover geprotesteerd, maar dat had geen resultaat. Toen we terug kwamen, moesten we de voertuigen op een open veld parkeren (ongeveer 72 stuks) en wachten op verdere instructies. De operatie verliep verder goed en we waren misschien niet meer nodig in deze sector.

Een ambulance jeep wordt in een Buffalo van A eskadron gereden. De Buffalo heeft de naam 'Sphinx' gekregen. (National Archive Canada, 49959-JHS).

Ken West bevond zich in een boerderij aan de IJssel en kwam op 13 april in Westervoort aan om over de IJssel gezet te worden.

Aan het einde van de zware artilleriebeschieting vertrokken we van de Nieuwgraaf richting Westervoort om op de oversteek van de rivier te wachten. Bij de aanval op Arnhem zouden de Royal Scots Fusiliers op de tweede dag een rol spelen. Toen het nog donker was klommen we in hoge 'Buffalo's'. Het pad naar de rand van het water in de uiterwaarden was helemaal omgevoeld door de constante stroom van voertuigen met rupsbanden, die heen en weer gereden om

nieuwe troepen te laden. We gingen met ongeveer 15 tot 20 man aan boord. Toen we de rivier overstaken, konden we de gigantische brug zien, die in het water lag. We konden de genie koortsachtig horen werken om een brug in orde te maken. Toen we eenmaal aan de andere kant van de rivier waren gingen we richting Arnhem.

Er werd een Class 40 pontonbrug westelijk naast de Westervoortse brug gelegd. Om ongeveer 09.30 uur stonden alle eskadrons gereed om een laatste oversteek te maken. Dit gebeurde om 10.00 uur waarna het oversteken gestaakt werd en de voertuigen naar het verzamelgebied, een open veld, gebracht werden. Hier moesten de voertuigen blijven, mocht de pontonbrug beschadigd worden. Om 10.30 uur werd de pontonbrug opengesteld en rolden de tanks en andere voertuigen er over heen. De brug werd genoemd naar de commandant van 12de Field Company Royal Canadian Engineers, de genisten die de brug in record tempo gebouwd hadden, 'Evers bridge'. Maar Majoor Evers vond dat niet nodig en noemde de brug 'Song and a Prayer' bridge.

Om 14.00 uur op 13 april vond het volgende voorval plaats. Twee 'Buffalo's' van het 'B' eskadron en één landingsvaartuig waren onder de wrakstukken van de vernielde brug gedreven. Ze

Vroeg in de ochtend rijden de Buffalo's van de dijk af de uiterwaarden in. (Imperial War Museum BU 3404)

De Buffalo's steken de rivier over. (Imperial War Museum BU 3406)

waren aan het zinken. Kapitein J. Pollock klom onder hevig mortier vuur over de wrakstukken van de beschadigde brug naar de vaartuigen toe. Met de hulp van een stuk touw en een plank redde hij de bemanning van alle vaartuigen, in totaal 13 man. Nadat hij zijn taak volbracht had ging kapitein Pollock terug naar de rivieroever. Gelukkig was hij niet gewond maar hij zat wel vol met blauwe plekken van de splinters van de mortiergranaten.

Een Buffalo van het A eskadron rijdt onder het vernielde spoorviaduct de Dorpstraat in. (National Archive Canada, PA132580)

Er kwamen nu ook de eerste berichten over de geleden verliezen binnen. Tijdens de actie zelf waren 2 soldaten en 1 officier gewond en 5 'Buffalo's' beschadigd of vernietigd. In het verzamelgebied waren door constante beschietingen nog eens 7 soldaten gewond en 1 'Buffalo' door een directe voltreffer geraakt en uitgeschakeld.

Nadat Jones teruggekeerd was op het verzamelgebied in Westervoort, kreeg hij om 09.30 uur zijn ontbijt.

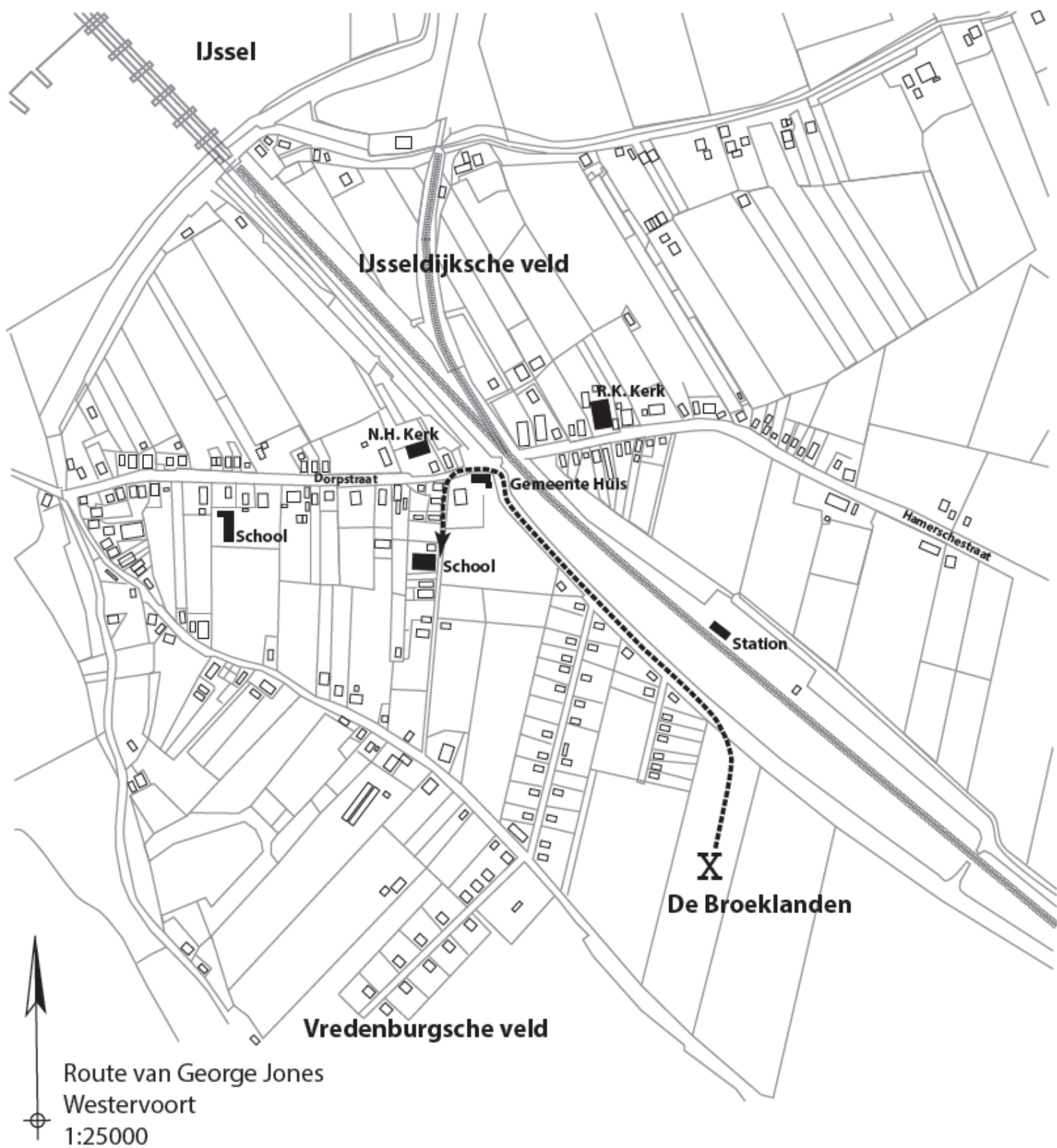
Na mijn ontbijt wilde ik me gaan wassen en scheren. Ik pakte een emmer om water te gaan

De bemanning van de Buffalo van korporaal George Jones. Staand van link naar rechts; soldaat W. Winards en korporaal G. Jones. Knielend soldaat J. Pearson, links en soldaat T. Fisher. (foto G. Jones)

halen toen we getroffen werden door, naar we dachten 3 inch mortiergranaten (we hoorden ze niet aankomen). Zeven man raakten gewond. Soldaat Meakin had zijn linker been gebroken en ik werd de eerste keer geraakt door een stuk metaal dat dwars door mijn rechter bil ging en voor de tweede keer door een klomp aarde die me in de rug trof. Ik was zwaar gekneusd en kreeg geen lucht meer en ik had een schotwond. Nadat ik de anderen naar een eerste hulppost gestuurd had, kreeg ik de opdracht om me te laten verzorgen. (ik was wel in staat om te lopen) De beschieting duurde nog steeds voort, toen ik op zoek ging naar een eerstehulppost maar al de eerstehulpposten waren vol. Ik zocht verder en zo kwam ik op de weg van Westervoort naar Duiven. Op de kruising ging ik links af naar een school waarvan ik wist dat er een eerstehulppost moest zijn. Gelukkig werd ik onderweg niet nog eens geraakt alhoewel ik verschillende keren een snoekduik naar de kant van de weg moest maken. In het korte stuk van de kruising tot aan de school stonden alle ambulances in brand of waren vernield. Onze medische officier had hier dienst en ik kon hem vertellen dat hij het erg druk zou krijgen omdat de mannen die nu eerste hulp kregen naar hem toen gestuurd zouden worden.

Nadat hij me onderzocht had kon ik me weer aankleden en werd er een label aan mijn uniform bevestigd. Er werd me verteld dat ik met de anderen moesten wachten totdat er meer ambu-

Een Canadese 3 tonner en een ambulance zijn door artillerie beschietingen geraakt. De voertuigen staan in de Dorpstraat in Westervoort. (National Archive Canada, PA132582)

lances kwamen om ons op te halen. Het werd steeds drukker in de school. Na een tijdje kwam er een ambulance en vier man werden naar een hospitaal in Nijmegen gebracht. Hier werden

Re.C. Form 151/C.M.
In lieu of Army Form B. 104-11A

No. C.A. 125/1
(If replying please quote above)

REPLY TO THIS CORRESPONDENCE
MUST BE ADDRESSED TO THE O.C.
CAVALRY & M.C. REGIMENTS AND
NOT TO ANY INDIVIDUAL

Dear Sir or Madam,

I regret to have to inform you that a report has been received from the War Office to the effect that:

No. 9949903 Rank Col. Name JONES, G.T.
Regiment 11th Bn Royal Tank Regiment
was wounded on the 13th day of April 1945
The nature of the wound is SHOULDER, BUTTOCK

There has been report ... into which hospital he has been admitted but, in the event of his condition being considered by the Medical Authorities as serious or dangerous, this office will be notified by cable and you will be informed immediately. In addition, he will have been given every facility for communicating with you himself.

I am to express to you the sympathy and regret of the Army Council.

Yours faithfully,
W. B. M. Jones
15, Parklands Rd.
J.L. SWADINCOPE, Major, Officer in Charge, M.C.
INFORMATION: Any change of address should be immediately notified to this office.

Het bericht dat mevrouw Jones ontving over de verwonding van haar man.

we onderzocht en we konden ons weer aankleden voordat we in groepen verdeeld werden. Soldaat Meakin werd apart gezet om naar Engeland terug gevlogen te worden, en ik kwam bij een groep te liggen die naar Brugge gevlogen zou worden. Wij werden opnieuw in ambulances gelegd en naar het vliegveld gebracht, vanwaar we naar Brugge

vlogen. In Brugge werden we naar een groot hospitaal gebracht (110 British General Hospital).

Met z'n tweeën werden we op een zaal van 126 bedden gelegd, waar verder niemand anders lag. Hier kregen we tabletten en gingen slapen. Toen we de volgende morgen wakker werden was de zaal vol en zelfs op de grond lagen de soldaten nog op stretchers.

Terugkeer naar Loo

Op 14 april ontvingen het 'B' en 'C' eskadron de orders om naar Loo terug te keren. Alleen het 'A' eskadron bleef in Westervoort achter in geval van een noodsituatie. Om 14.00 uur waren de beide eskadrons en het tactische hoofdkwartier terug in Loo. Tegen drieën ontving het hoofdkwartier van de brigade het trieste bericht dat kapitein M. Dunn aan zijn verwondingen, die hij in de nacht van 12 april had opgelopen, was overleden. De volgende morgen werd in het hoofdkwartier van het 'C' eskadron een herdenkingsdienst voor hem gehouden. 's Middags om 14.00 uur kwam als laatste het 'A' eskadron terug in Loo. De volgende dagen kwamen er verschillende officieren bijeen om de operatie te evalueren en de volgende operaties te plannen. De dienst voor kapitein Dunn is waarschijnlijk niet in de kerk in Loo maar in het schuttersgebouw gehouden. Dit gebouw werd vrij intensief door de Engelse soldaten gebruikt, voor allerlei doelen. De kerk was nogal beschadigd. De heer Peters van de Loodijk herinnert zich;

Door de vele granaat inslagen waren alle ruiten eruit. Links naast de deur was een groot gat geslagen, en ook het dak had vele gaten. Een koe van ons die in de wei van L. van Sadelhoff liep was op een morgen weg en na een tijdje zoeken vonden we hem terug in de kerk.

Korporaal Jones lag nog steeds in het hospitaal te Brugge.

Op de 14de werden er röntgenfoto's gemaakt want de volgende dag moest ik geopereerd worden. Voorlopig moet ik 12 dagen in bed blijven. Na 21 dagen stuurden ze me naar een herstellingskamp in Brugge. (12th British Convalescent Depot)

Op de 20ste april kwamen de orders binnen dat de 'Buffalo's' gereed gemaakt moesten worden voor transport. De 42 diepladers arriveerden op de 21st april en om 14.20 uur begon het 'C' eskadron als eerste te laden. De diepladers stonden in colonne opgesteld vanaf de villa in de Loostraat 6 tot aan de dijk. Met het vertrek van deze troepen kwam er voor de gemeente Duiven en Westervoort een einde aan deze oorlogshandelingen.

De chauffeur van de Buffalo, Jim Pearson rijdt de Buffalo achterwaarts op de aanhanger. (foto G. Jones)

Bijlage 1

11de bataljon Royal Tank Regiment

Commanding Officer: Lieutenant Colonel
S.J. Howard Jones
Second in command: Major S.G. March
'A' Eskadron: Captain F.H. Epsom
'B' Eskadron: Major P.D. Knowles
'C' Eskadron: Major H.C. Stewart

Baretembleem van Royal Tank Regiment.

Verliezen tijdens operatie 'Anger'

Gesneuveld:	1 officier	
Gewond:	1 officier	12 soldaten
Vermist:	-	-
Ziek:	-	3 soldaten

Voertuigen:	2 'Buffalo's' totaal vernield
	2 'Buffalo's' te herstellen
	1 Verkenningswagen totaal vernield

Bijlage 2

Technische informatie over de BUFFALO 'LVT' (Landing Vehicle Tracked)

Het voertuig weegt 10 ton, is 7,95 meter lang 3,25 meter breed en 3,12 meter hoog. Op het land bereikt hij een maximum snelheid van 37 km per uur en in het water 10 km per uur. In het water beweegt hij zich niet voort door een schroef, maar door speciale schoepen aan de rupsbanden. Alleen de voorkant is licht gepantserd en beschermt alleen tegen vuur van lichte wapens. Wanneer de 'Buffalo' in het water vaart ligt hij diep in het water, waardoor hij maar een klein doel is voor de vijand, maar op het land is hij een groot opvallend en kwetsbaar voertuig.

Bij de 79ste Armoured Division waren twee types in gebruik, de Mark I en de Mark II. Beiden hadden een Continental 7 cilinder stermotor. Het grootste gedeelte

van de 'Buffalo's' werd geproduceerd door 'Ford Machinery Corp' en 'Graham Page Motor Corp' in Detroit.

De standaardbewapening van een 'Buffalo' waren twee .30 inch machinegeweren aan beide zijden van het voertuig en een .50 inch machinegeweer die boven de bestuurdersplaats aan de voorkant bevestigd was. Dit .50 inch machinegeweer werd vaak vervangen door een 20 mm Polsten kanon om de vuurkracht op te voeren bij landingen uit zee. Omdat de speciale schoepen aan de rupsbanden makkelijk beschadigden bij het rijden in het terrein, moesten de 'Buffalo's' van de ene operatie naar de andere met diepladers vervoerd worden. Het betekende dat na iedere operatie vele uren aan onderhoud aan het voertuig en de rupsbanden met de schoepen gedaan moesten worden.

Een Buffalo kon vervoeren:

- 30 volledig uitgeruste infanteristen
- 1 brencarrier met bemanning
- Weasel of een jeep
- 4 ton vracht

Mouwembleem van 79th Armoured Division.

Herkenningstekens

Het herkenningsteken van de 79st Armoured Division was een zwarte kop van een stier op een gele driehoek. Ieder eskadron had een geometrisch herkenningsteken, bv. een cirkel, een vierkant een driehoek enz. Het 'A' eskadron had de driehoek. Ieder voertuig had een letter, deze werd gebruikt om het voertuig via de radio op te roepen. Iedere 'Buffalo' sectie had voor elk voertuig een naam. Hiervoor werden namen van dieren of bomen gekozen beginnend met de letter van het radio oproepteken.

Korporaal Jones had het divisie embleem, de driehoek, nummer 7 en de letter D op zijn 'Buffalo' staan. Hij werd opgeroepen met de roepnaam 'Seven Dog'.

De organisatie van een 'Buffalo' bataljon.

Een bataljon bestond uit 4 eskadrons

Een eskadron had 5 secties.

Iedere sectie had 6 'Buffalo's, totaal 30 stuks

Het hoofdkwartier had nog 2 'Buffalo's' 2 stuks

Totale sterkte van een bataljon 120 voertuigen (tijdens operatie 'Anger' waren er 100 stuks beschikbaar)

Het bevel over een sectie werd gevoerd door een kapitein, een luitenant of een sergeant.

De bemanning van een 'Buffalo' bestond uit 4 man:

- de commandant
- de bestuurder
- de radiotelegrafist
- de schutter

BIBLIOGRAFIE

Boeken

- Duncan, N. '79th Armoured Division'. Windsor, 1972
- Futter, G.W., 'The Funnies. A history, with scale plans, of the 79th Armoured Division', Hampstead, 1974
- 'The story of 79th Armoured Division', Hamburg 1945
- Hilten, D.A., 'Van Capitulatie tot capitulatie'. Leiden 1949
- Stacey, C.P., 'The victory campaign; the Operations in Northwest Europe, 1944-1945', volume III. Ottawa, 1960
- Weerd, E. van de, en Crebolder G., 'Bevrijdingskroniek West Veluwe. april/november 1945'. Barneveld, 1983 (Schaffelaarreeks nr 14)
- Weerd, E., Veldheer P.A., Crebolder G., 'Bevrijdingsatlas Veluwe'. Barneveld 1985 (Schaffelaarreeks nr.16)
- West, K.J., 'An' it's Called a Tam-o-'Shanter'. Braunton 1985
- Historische Kring Duiven-Groessen-Loo, Driepas, no 1 en 2. 'Verslag van de overgang over de IJssel in april 1945.'

BRONNEN

Niet gepubliceerd

- War Diary, 11th Battalion Royal Tank Regiment, april 1945 (PRO12: WO171/4714), London, United Kingdom
- Report, 'Operation Anger', The Tank Museum, Dorset, United Kingdom
- Study, 'The 79th Armoured Division Final Report', The Tank Museum, Dorset, United Kingdom
- Diary, Jones, G.T. Burton on Trent, United Kingdom

MET DANK AAN

Goris, H.Th.M., Loo
Peters, W.A., Loo
Sadelhoff v., G.A., Loo
Anker, M., Duiven
Midden, van L. Arnhem
West, K.J., Leicester

Bob Gerritsen, Duiven

De Droostraat, onbekend?

Als oud planoloog ruimtelijke ordening bij de provincie Groningen, heb ik veel interesse in de ruimtelijke uitbouw van dorpen en houd ik er van oude kaarten te bestuderen. Wat mij hier in Duiven is opgevallen, is dat de uitbouw van Duiven erg modern is, met aan beide zijden van de spoorlijn de nieuwe wijken, dus optimale mogelijkheden voor het reizen per openbaar vervoer. Wat mij ook opviel is, dat de stedenbouwkundigen die het nieuwe Duiven hebben ontwikkeld, het raster van oude wegen hebben gehandhaafd in hun plannen. Helaas heeft de gemeente die oude structuur naar mijn mening echter niet optimaal benut.

De nieuwe wegenstructuur van Duiven is volgens mij prima: doorgaand autoverkeer via wegen buiten het centrum om en een perfecte route voor langzaam verkeer door het midden van het dorp via centrum en station. Naar mijn mening ligt het station van Duiven op de juiste plaats.

Helaas zijn in Duiven weinig bouwkundige monumenten meer aanwezig. De oude wegenstructuur zou met enige fantasie als monument kunnen worden beschouwd. Een van de langere oude wegen was de Droostraat tussen Rijksweg en Molenstraat. Ik heb het steeds jammer gevonden dat de Droostraat als naam is

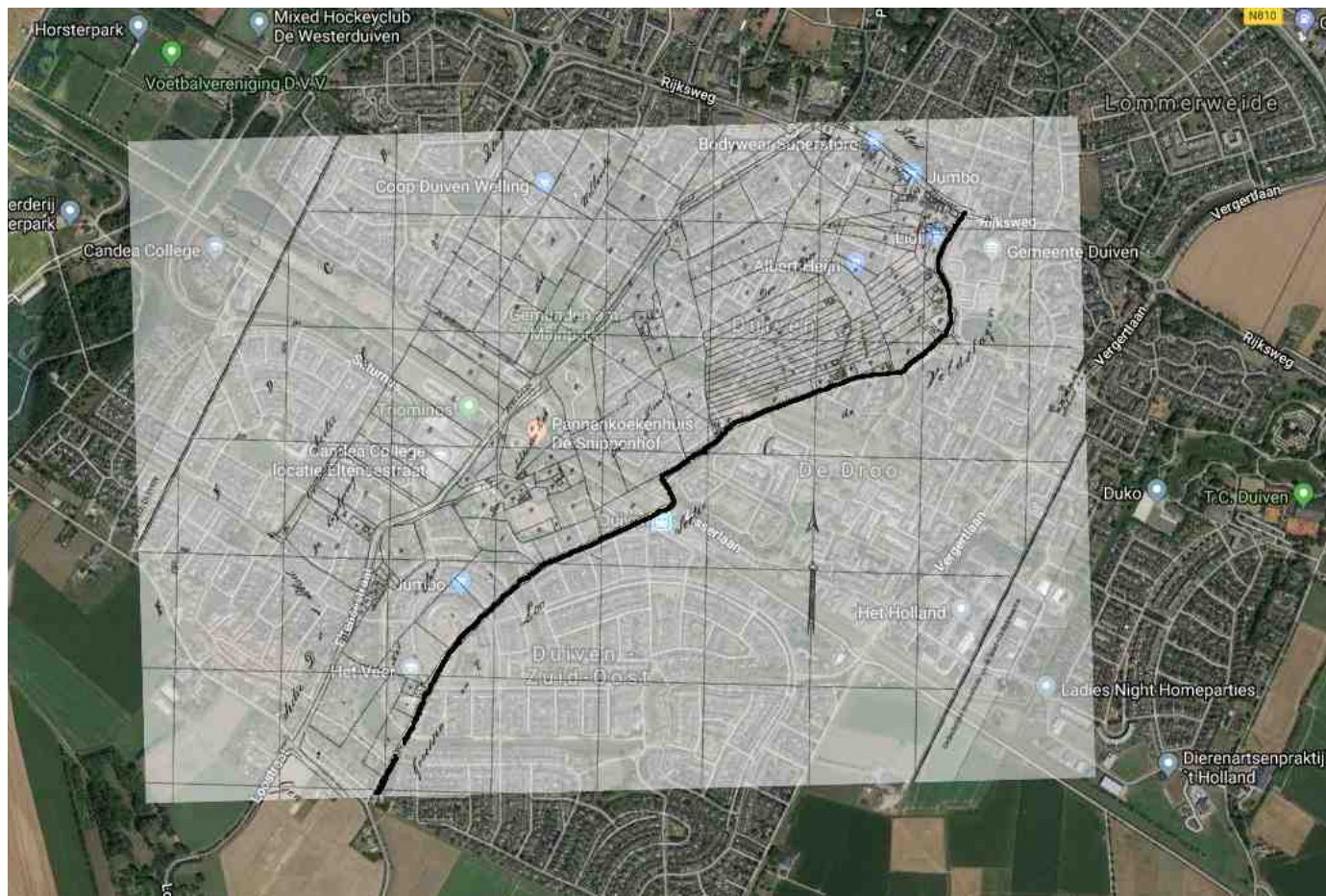
verdwenen. De route ervan bestaat nog wel, maar de naam niet. In oude kaarten is de route overduidelijk: de huidige Kastanjelaan (gedeelte), Droopad (gedeelte), fiets/wandelpad naar station, Pinksterbloem (gedeelte), Noorderhaakspad, fietspad via Clauspark, Kemmelaan (gedeelte).

In feite valt het tracé van de oude Droostraat samen met de route voor langzaam verkeer als hiervoor aangegeven. Het lijkt mij logisch de hele route maar weer Droostraat te gaan noemen. Het doorgaande karakter wordt daarmee benadrukt. Een nuttig monument in een modern dorp!

Ik heb de gemeente al eens voorgesteld om de route Droostraat weer in te voeren. Het is nu niet praktisch meer om de nieuwe straten weer terug te benoemen. Wel zouden onderborden onder de straatnaamborden met de tekst: "voorheen Droostraat" aangebracht kunnen worden. Waar nog geen nieuwe naam is gegeven, zou de naam Droostraat kunnen worden heringevoerd.

Theo van Vilsteren, Duiven

In het lichte gedeelte de kadasterkaart uit 1832 met de Droostraat in het zwart weergegeven geprojecteerd op de huidige kaart (google-maps) van Duiven

In memoriam Greetje Rebholz

Greetje Rebholz kwam rond 1990 in de gezichtskring van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en is tot niet zo heel lang geleden bij de Kring actief betrokken gebleven. Bijna 30 jaar dus.

Het woordje 'actief' is karakteristiek voor haar betrokkenheid. Greetje was van 1992 tot en met maart 1999 bestuurslid waarvan 6 jaar voorzitter. Rond 1992 is ze lid geworden van de redactie van het tijdschrift Driepas en is dat tot en met 2008 gebleven. Met het voltooiën van de 25ste jaargang van het tijdschrift was het tijd dat de oude generatie van oprichters, het stokje overdroeg aan een jongere generatie. Dat belette niet dat Greetje daarna toch nog wel eens bijsprong en artikelen van individuele schrijvers controleerde en redigeerde. En dat nog tot zeer onlangs.

Samen met Riet Biermans heb ik proberen na te gaan hoe Greetje eigenlijk bij de Kring is gekomen. Dat was hoogstwaarschijnlijk op een van de zogenaamde inloopavonden, die een groot succes kenden tussen 1991 en 2001. En die waren vooral gezellig. Na een inleiding over een voor iedereen nabij en alledaags onderwerp, bijvoorbeeld hoe de moestuinen er vroeger uitzagen of over de verdwenen kapsalons, ontstonden er levendige en vaak humoristische discussies, grotendeels in de streektaal. En daarbij voelde de in Heemskerk geboren en in West-Nederland opgegroeide Greetje zich blijkbaar helemaal thuis. Dat leidde ertoe dat zij spoedig verschillende taken in de Kring op zich nam. Als gezegd kwam ze in het bestuur en natuurlijk, wegens haar beroepservaringen in de redactie van de Geïllustreerde Pers waar ze betrokken was bij de tijdschriften Margriet en Knip, in de afdeling 'geschreven woord' van de Kring. Naast haar inzet voor het tijdschrift schreef of corrigeerde ze de vele persberichten zonder welke indertijd een vereniging gewoon niet kon bestaan. Dat ze jarenlang de najaarsexcursie met aansluitend 'moesaete' organiseerde zal ook niemand verbazen.

Zicht op haar persoonlijkheid kregen we als direct betrokkenen vooral tijdens de vele, zeer vele vergaderingen, en het drankje naderhand. Zo kan ik me niet anders herinneren dan dat we met de redactie bij haar thuis aan de Iepenlaan vergaderden. Ze was dan de charmante gastvrouw, zoals ze dat ook steeds was als ze als voorzitter optrad of de facto het voortouw nam als er iets onverwachts gebeurde, of diende te gebeuren.

Een bijzonder project waren de interviews met bewoners en oud-bewoners van buurtschap de Droo, weliswaar een initiatief van Riet Biermans maar met veel enthousiasme en invoelingsvermogen mede op schrift gesteld door Greetje. Althans de eerste concept-versie. Hopelijk komt het er nog eens van dat er een neerslag in de vorm van een boekje verschijnt.

Zeker 25 jaar speelde Greetje een rol in de Historische Kring en daarmee ook ten behoeve van de gemeenschappen van Duiven Groessen en Loo. Voor de HK en voor Gerard en mij persoonlijk, is het een hele eer Greetje Rebholz met haar enthousiasme en inzet gekend te hebben. Dat zij ruste in vrede.

Wim van Heugten & Gerard van Hunen, uitgesproken bij haar crematie op 7 februari 2019.

Jaarverslag secretaris

Jaarverslag 2018

Veel inspanning is dit verslagjaar gestoken in de totstandkoming van een beleidsplan. Het hebben van een goed beleidsplan was een noodzakelijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor een bijdrage van de gemeente Duiven in het kader van het stimuleringsbeleid.

Dit stimuleringsbeleid is in de plaats gekomen van de gemeentelijke subsidieregeling. De meeste inspanning is niet gegaan naar het schrijven van het plan zelf, maar in het overleg met de gemeente. De eerste fase van het overleg verliep moeizaam. Later werd dit beter. Blijkbaar was het niet alleen voor ons, maar ook voor de ambtenaren een leerproces.

In het uiteindelijke plan zijn onze activiteiten in twee groepen verdeeld. Aan de ene kant de activiteiten, die direct voor de leden zijn, aan de andere kant de zaken die we voor de gemeente en gemeenschap als geheel doen. De gemeente stelde zich daarbij op het standpunt, dat zij geen financiële bijdrage voor de eerste groep activiteiten wil verstrekken. Wel draagt de gemeente bij aan de tweede groep activiteiten. Aan het eind van het verslagjaar ontvingen wij het bericht dat wij voor 2019 een vergelijkbaar bedrag krijgen als in de voorgaande jaren. Wij hebben deze tweedeling aanvaard. Dit heeft tot gevolg dat wij een plan hebben opgesteld om in de periode van 2019 tot 2022 de contributie langzamerhand te verhogen. Tegelijkertijd brengen we een vereenvoudiging aan. In de genoemde periode zullen gezinslidmaatschappen en abonnementen omgezet worden tot lidmaatschap. Het lidmaatschap stijgt in de genoemde periode van € 14 naar € 18. Voor factuurbetalingen en ook voor postbezorging geldt een toeslag van €2.

Onze aanwezigheid op Duuve te gek heeft weer een paar nieuwe enthousiaste vrijwilligers opgeleverd.

Vanuit onze vereniging is mede een initiatief genomen om in met name Groessen vast te gaan leggen wat er veranderd door de komst van de A15.

Aan het eind van het jaar heeft de gemeente ons gevraagd mee te denken over de herinrichting van de Rijksweg tussen de Jumbo en de Vergert. Een werkgroepje heeft zich hier over gebogen en in januari 2019 een notitie aan de gemeente gestuurd.

In de tweede helft van het jaar is nagegaan of er voor de tankversperring aan de Leuffensedijk bij de Jezuïetenwaaij een monumentenstatus kon worden aangevraagd. De uitkomst was positief. De feitelijke aanvraag is begin januari 2019

verstuurd.

Twee van de nieuwe vrijwilligers houden zich bezig met de inventarisatie van ons archief. Naast de vastlegging van wat wij allemaal gespaard en bewaard hebben in de jaren van ons bestaan, schonen zij het archief ook op. Zaken die niets van doen hebben met onze gemeente en de drie dorpen worden verwijderd.

Vanuit alle lagen van de bevolking, ook door niet-leden werden kleine en grotere vragen gesteld. Deze zijn waar mogelijk geantwoord.

Bestuur

Het bestuur heeft dit jaar zes maal vergaderd. De algemene ledenvergadering werd gehouden op 28 maart 2018. In deze vergadering werden Agnes van Beurden en Carel Smits als bestuurslid gekozen.

De samenstelling van het bestuur was in 2018 als volgt:

- Piet Bus (voorzitter/secretaris)
- Eppo Scheeres (penningmeester)
- Agnes van Beurden (notulist)
- Carel Smits
- Tjitte Kooy woont de vergaderingen van het bestuur bij en brengt onder meer zijn computer expertise in.

Leden

Aan het eind van het jaar stonden er 204 leden en 39 abonnees in de boeken. In 2018 waren er 12 aanmeldingen voor het lidmaatschap en 8 opzeggingen. Daarnaast kennen we nog 23 gratis- en ruilabbonnementen.

Activiteiten

Het jaar programma 2018 zag er als volgt uit:

Woensdag 28 maart Jaarvergadering.

Zondag 24 juni hebben wij deelgenomen aan Das Groessen en zondag 30 september Duuve te gek.

Om op deze evenementen beter herkenbaar te zijn, heeft de vereniging polo's aangeschaft met hierop logo en tekst van de HKDGL.

Op woensdag 21 november vond ons symposium plaats in het dorpshuis van Loo met 80 geïnteresseerden. Voor de pauze werd een film

vertoond uit 1959 over het leven in Loo. Deze werd met veel belangstelling bekeken. Harry IJzermans wist met leuke anekdotes e.e.a. aan te vullen. Na de pauze kwam landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen met een lezing voorbeelden van volksverhalen m.b.t. het water over de geheimzinnige rivier in het volksgeloof van Liemers en Betuwe; de verborgen betekenis van de volksverhalen.

Op woensdagavond 12 december is het jaar 2018 afgesloten met bestuur en werkgroepleden.

Driepas

Dit jaar is de Driepas drie keer verschenen. Wij kunnen nog steeds voldoende kopij verzamelen voor een interessant blad.

Website

De vernieuwing van de website wordt nog steeds beter zichtbaar. Veel oude Driepassen zijn nu in te zien op de website en deze zijn ook doorzoekbaar. Eppo Scheeres draagt zorg voor het actueel houden van de agenda en nieuwsberichten, Piet Bus heeft een klein "winkelkje" ingericht.

Diversen

Het bestuur heeft wederom deelgenomen aan het overleg van de Liemers Historisch Verband. Daarnaast is de voorzitter toegehoord bij de vergaderingen van de gezamenlijke monumentencommissie van de gemeente Duiven en Zevenaar.

Wij zijn lid geworden van de coöperatie Erfgoed Gelderland.

Wij hebben de intentie uitgesproken mee te werken aan de Liemerse beeldbank.

Contributieverhoging komende jaren.

Het lidmaatschap voor de HKDGL heeft al jaren eenzelfde prijs en is niet met enige prijsindexering meegegaan. Tevens is in de gesprekken met de gemeente naar voren gekomen dat de stimuleringsbijdrage (subsidie) van de gemeente, die de HKDGL al jaren ontvangt, ingezet moet worden voor de gehele gemeentelijke gemeenschap.

Door deze oorzaken zijn wij genoodzaakt de contributie te vereenvoudigen en geleidelijk te verhogen.

In deze geleidelijke verhoging zal een ieder in 2022 een bedrag van € 18.00 per jaar betalen. De leden die een Nota willen ontvangen, betalen hiervoor € 2.00 per jaar. De postleden betalen voor de portokosten € 2.00 per jaar extra.

Tijdens de algemene ledenvergadering zal hier uitleg over worden gegeven.

De penningmeester

	2018	2019	2020	2021	2022	na 2022
Auto Incasso						
Gezinsleden	€ 19.20	€ 18.00	€ 18.00	€ 18.00	€ 18.00	= lid
leden	€ 14.00	€ 15.00	€ 16.00	€ 17.00	€ 18.00	
abonnement	€ 7.50	€ 10.00	€ 13.00	€ 16.00	€ 18.00	= lid
postleden	€ 17.50	€ 18.00	€ 19.00	€ 20.00	€ 20.00	
postabonnement	€ 11.00	€ 14.00	€ 16.00	€ 18.00	€ 20.00	=postlid
Nota						
leden	€ 14.00	€ 15.00	€ 16.00	€ 18.00	€ 20.00	
abonnement	€ 7.50	€ 10.00	€ 14.00	€ 17.00	€ 20.00	= lid
postleden	€ 17.50	€ 18.00	€ 19.00	€ 21.00	€ 22.00	
postabonnement	€ 11.00	€ 14.00	€ 17.00	€ 20.00	€ 22.00	=postlid

Schema contributievereenvoudiging/-verhoging

Exploitatieoverzicht + begroting

Exploitatierekening 2018				
	Uitgaven		Inkomsten	
	2018	Begroot 2018	2018	Begroot 2018
Organisatiekosten:			Bijdragen:	
Bestuurs- en secretariaatskosten	€ 706,85	€ 800,00	Contributie/abonnementen	€ 3.206,40 € 3.000,00
Representatiekosten	€ 420,29	€ 450,00	Donaties	€ 202,49 € -
Publiciteitskosten	€ 58,08	€ 60,00		
Administratiekosten	€ 148,24	€ 100,00	Activiteiten:	
			Inschrijfgelden voor activiteiten	€ 34,00 € 10,00
Activiteiten:				
Excursie en lezingen	€ 150,00	€ 200,00	Verkopen:	
Aanschaf boeken/documentati	€ -	€ 50,00	Driepas en boekwerken	€ 139,56 € 50,00
Publicaties:			Subsidies:	
Drukkosten Driepas	€ 1.231,51	€ 1.200,00	Gemeentelijk totaal	€ 2.150,87 € 2.110,00
Reis en portokosten	€ 37,24	€ 50,00		
			Overige inkomsten:	
Vaste lasten:			Rente/bank	€ 2,56 € 20,00
Huur	€ 800,00	€ 900,00		
WA en inboedelverzekering	€ 162,54	€ 250,00		
Kantoorautomatiseringskosten	€ 506,99	€ 930,00		
Overige kosten:				
Kosten bank	€ 161,11	€ 150,00		
Post onvoorzien/donaties	€ -	€ 50,00		
Dotatie reserve	€ 1.353,03	€ -		
Totaal:	€ 5.735,88	€ 5.190,00	Totaal:	€ 5.735,88 € 5.190,00

Begroting 2019				
	Uitgaven		Inkomsten	
	2018	Begroot 2019	2018	Begroot 2019
Organisatiekosten:			Bijdragen:	
Bestuurs- en secretariaatskosten	€ 706,85	€ 800,00	Contributie/abonnementen	€ 3.206,40 € 3.200,00
Representatiekosten	€ 420,29	€ 450,00	Donaties	€ 202,49 € -
Publiciteitskosten	€ 58,08	€ 60,00		
Administratiekosten	€ 148,24	€ 150,00	Activiteiten:	
			Inschrijfgelden voor activiteiten	€ 34,00 € 30,00
Activiteiten:				
Excursie en lezingen	€ 150,00	€ 200,00	Verkopen:	
Aanschaf boeken/documentati	€ -	€ 50,00	Driepas en boekwerken	€ 139,56 € 100,00
Publicaties:			Subsidies:	
Drukkosten Driepas	€ 1.231,51	€ 1.300,00	Gemeentelijk totaal	€ 2.150,87 € 2.100,00
Reis en portokosten	€ 37,24	€ 50,00		
			Overige inkomsten:	
Vaste lasten:			Rente/bank	€ 2,56 € -
Huur	€ 800,00	€ 900,00		
WA en inboedelverzekering	€ 162,54	€ 250,00		
Kantoorautomatiseringskosten	€ 506,99	€ 600,00		
Overige kosten:				
Kosten bank	€ 161,11	€ 180,00		
Post onvoorzien/donaties	€ -	€ 40,00		
Dotatie reserve	€ 1.353,03	€ 400,00		
Totaal:	€ 5.735,88	€ 5.430,00	Totaal:	€ 5.735,88 € 5.430,00

Verenigingsnieuws

Het jaarlijkse symposium van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo werd gehouden op woensdag 21 november 2018 in "De Dorpsnoot", te Loo.

Voor de pauze werd een film vertoond uit 1959 over het leven in Loo. Deze werd met veel belangstelling bekeken. Harry IJzermans wist met leuke anekdotes e.e.a. aan te vullen.

Na de pauze kwam landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen met een lezing voorbeelden van volksverhalen m.b.t. het water over de geheimzinnige rivier in het volksgeloof van Liemers en Betuwe; de verborgen betekenis van de volksverhalen.

In deze lezing nam hij ons aan de hand van een PowerPoint-voorstelling mee naar de wondere wereld achter de verhalen: een mysterieuze stem die uit de rivier roept, klokgelui dat opklinkt in een diepe kolk, lichtjes die dansen boven het water, een spook dat naar de overkant van de Neder-Rijn wordt gebannen, huiveringwekkend gekwetter dat weerklinkt in een bos bij de rivier. Aan bod kwamen vragen als: hoe zijn die geheimzinnige verhalen ontstaan? Welke verborgen betekenis hebben ze? En hebben ze voor onze tijd een boodschap in petto?

Het symposium te Loo was met 70 bezoekers een groot succes!

Ledennieuws

Nieuwe leden:

H.J.A. Coret te Loo

W.G.T.M. Eijkels te Loo

J. Rasing te Loo

R. Rietveld te Loo

J. Tillemans te Loo

P. Jansen te Duiven

H. van Kempen te Duiven

Programma 2019

woensdag 27 maart 2019

Ledenvergadering

zaterdag 7 september 2019

OPEN MONUMENTENDAG

Thema: Plekken van plezier

zondag 29 september 2019

Centrum Duiven, aanvang 12:00 uur

DUUVE TE GEK

oktober 2019

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

Thema: Zij/Hij

28 november 2019

SYMPOSIUM

Thema en plaats volgt

Indien onbestelbaar retour: Remigiusplein 9, 6921 BL Duiven

Zoekplaatje

Wie kan ons helpen?

We zoeken een foto van de opening van het Mini-winkelcentrum dat eind 1968 plaatsvond. Het stond aan de pastoriestraat waar nu de parkeerplaats bij de Elshof passage is.

Burgemeester Kemme verrichtte de opening samen met Constance van Heeckeren die er een dameskapperszaak in had. Heeft u een foto van deze openingshandeling (het doorknippen van een lint?) dan horen we dat graag. Reacties graag naar secretariaat@hkdgl.nl. Hartelijk dank voor uw moeite.

